

פ ר ט י כ ל מט. ל"ט

מישיבת ועדת הכנסת שהתקיימה ביום ג',
ד' סנחם-אב, תש"י (18.7.1950) בשעה
8.30 לפנ"הצ.

י. שפרינצק - יו"ר הכנסת

נ ו כ ח י ם :

חברי הועדה:

- ד. בר-רב-האי - היו"ר
- פ. אילנית
- י. בר-יהודה
- מ. בן-עמי
- י. ברץ
- ש. גורן (במקום י. שמחוני)
- מ. גרבוסקי
- א. ג'רג'ורה
- ת. טובי
- צ. יהודה
- מ. יערי
- ח. לנדאו
- א. מזור
- ס. נומוק
- א. רזיאל-נאור
- י. קליבנוב (במקום י. סרלין)
- א. שפטל
- א. ציזלינג

מוזמנים:

- גב' הנמן - מטעם משרד המשפטים
- א. צידון - סגן מזכיר הכנסת

נ ע ד ר י ם :

- א. י. גרינברג
- י. הררי
- ש. כ"ץ
- ע. מימון
- י. קוטוי

סדר-היום:

- א. תקנון הכנסת
- ב. סמכויות הועדות
- ג. תקציב הפתוח - העברתו לוועדה המתאימה.
- ד. גיוסם של חברי הכנסת לעתודות.
- ה. קריאות הביניים בכנסת.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
הפנו את תשומת לבי, ובצדק, לעובדה, שבשנה שעברה, בשעה שקבעו את הפגרא, קבעו גם אפשרות למקרה דחוף של קריאת הכנסת בזמן הפגרא. בשנה שעברה סודר הדבר בצורת חוק. השנה לא עשינו זאת, היות ואני ראיתי את ענין הפגרא כחלק מהתקנון שאנו מקבלים. כדי לסנוע אי-הבנה, אני מציע לדון ולאשר תחילה את סעיף 15 שנהצעת התקנון, המספל בכנסת בשעת הפגרא.

י. בר-יהודה:
לפני שאנו נגשים לגופו של ענין, ברצוני להפנות את תשומת לב הועדה לעובדה, ששפרק השאילתות שהונח על שולחן הכנסת דהמחייב, לא צוין שכל מקום שמופיע "היושב-ראש" נשאר הדבר פתוח, כל עוד לא החליטה הכנסת בענין "נשיאות" או "יושב-ראש". אני הודעתי על כך ליו"ר הועדה, י. הררי, והוא הבטיח לי לתקן זאת. עד עתה לא נעשה הדבר.

בשעתו שהוחלט שפרק השאילתות יכנס לתוקפו בשעה שיושב-ראש הכנסת יודיע, שנעשו ההכנות הסכניות. לעת עתה ממשיכים השרים באופן שרירותי לא לענות בזמן, ולדעתי, חודש ימים הוא זמן מספיק לסיום ההכנות הסכניות.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
פניתי בענין זה ליושב-ראש הכנסת והוא מסר לי שאין הדבר תלוי רק בנשיאות, אלא גם חברי הממשלה צריכים לקבל על עצמם למלא אחר התקנון. ברור שפרק זה יכנס לתקפו רק כאשר יושב-ראש הכנסת יסיים את ההכנות הסכניות.

י. בר-יהודה:
ישנה החלטה מ-21.6.50. לדעתי עבר כבר זמן מספיק לסיום ההכנות עד ל-18.7.50 והדחיה הזו היא בניגוד להחלטתנו.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
הדבר היחיד שהועדה יכולה לעשות הוא - ליפות את כוחי לפנות ליושב-ראש הכנסת ולשאול אותו אם הוא יכול לנהוג בהתאם לכך או לא.

י. בר-יהודה:
אני מציע:
(א) לחייב את יושב-ראש הועדה להניח על שולחן הכנסת את התקון בנוגע ל"נשיאות" ו"יושב-ראש"
(ב) להודיע ליושב-ראש הכנסת, שלאחר שעבר כבר חודש ימים מזמן שהונח פרק "השאילתות" על שולחן הכנסת - אנחנו מניחים שבשנוע הבא יש להתחיל לנהוג בסדר שנקבע על-ידינו.
נדמה לי, שעד כה נהגנו לפנינו מסורת הדין.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
אני מוכן לשלוח חוזר לחברי הכנסת ולהפנות את תשומת לבם ששאלת "הנשיאות" ו"היושב-ראש" נשארה עדיין פתוחה, ובכל מקום שכתוב "יושב-ראש", יש לחשוב על שתי האפשרויות, עד אשר יוחלט הדבר סופית על-ידי הכנסת.
ביחס לתוקפו של פרק זה - הדבר תלוי בגורמים שונים, אך אני אברר את הענין.

א. ציזלינג:
איני מבין את הסוסיו של היושב-ראש. הייתי רוצה, שמישהו יסביר לי מה הן ההכנות הסכניות הדרושות.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
כיון שיושב-ראש הכנסת צריך לבא - אני מציע לחכות לו ולברר את השאלה.

י. בר-יהודה:

אני מציע לדון על כל הפרק ג' - כנסי הכנסת
והפגרות, ולא רק בסעיף 15.

ההצעה נתקבלה.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

(קורא סעיפים 13 (א)(ב) ו-(ג)) .

הסעיפים מתקבלים.

(קורא סעיף 14) .

א. מזור:

אני מציע למחוק את הסעיף הזה.

י. בר-יהודה:

אני מציע לכתוב "מקום ישיבותיה הרגילות
של הכנסת הוא בבניני הכנסת".

ס. גרבובסקי:

השאלה היא אם נוסח זה תכסה גם מקרים של
שעת חרום.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

כיצד נוצר סעיף זה? אנחנו היינו תחת הרושם
של העברה לירושלים ורצינו לקבוע שמקום מששבה
של הכנסת הוא בירושלים. אבל יכולים להיות מקרים של שעת חרום, שהכנסת
אינה יכולה להתכנס במקומה הקבוע; דבר זה קרה גם לפרלמנט הצרפתי, היושב
בבורדון ופעם או אפילו פעמיים, בשעות חרום, היה צריך להעתיק את מקום מושבו.
אם אנו משאירים את הסעיף הזה - עלינו להכניס כאן סעיף נוסף שיאפשר העתקת
המושב וכנוס הכנסת במקום אחר, בשעת חרום; אחרת, כל ישיבה במקום אחרת,
תהיה בלתי-חוקית.

י. ברץ:

אני מציע לכתוב במקום "ישיבות רגילות" -
"ישיבות קבועות".

ס. גרבובסקי:

אנו יכולים לכתוב "מלבד אם הכנסת תחליט אחרת",
אבל השאלה היא מי יכנס אותה? אותי מעניין
המקרה, שיהיה צורך לעבור למרתף במקום אחר. זו יכולה להיות שאלה, לא רק
של ישיבה אחת, אלא עניין שיכול להמשך חצי שנה ויותר. עלינו למצוא כאן
נוסחה מתאימה. עלינו לקבוע מי מכנס את הכנסת. אינני רוצה שמישהו, סתם
מתוך קפריסה, יכנס את הכנסת.

גב' הבמן:

נתקנו אין כל הגדרה של בניני הכנסת. נתקלנו
באותה שאלת גם בחוק החסינות, ושם קבענו
שהיושב-ראש יגדיר מזמן לזמן את תחום בניני הכנסת. זאת אומרת, שנשעת הצורך,
יכול יושב-ראש הכנסת להגדיר את המרתף כמקום מששבה הכנסת, כבניני הכנסת.

אני מציעה לכתוב: "ישיבותיה של הכנסת מתקיימות
בבניני הכנסת". זאת אומרת, למחוק את המלך "מקום".

היו"ר ד. בר-רב-האי:

בסעיף האומר "היושב-ראש יורה על המשך הישיבות",
אפשר לתת סמכות ליושב-ראש לקבוע, בשעת חרום

את מקום ישיבות הכנסת.

צ. יהודה:

נדמה לי, שאין בכלל בניני כנסת. ישבנו בתל-אביב, ישבנו בבית הסוכנות, היום אנו יושבים בבית פרומין ומחר נשב בבית-העם. היכן הם בניני הכנסת? אנו מכניסים כאן סעיף שאינני יודע לשם מה הוא דרוש. אני מציע למחוק סעיף זה.

י. בר-יהודה:

אני מסכים שיש למחוק את המלה "מקום", אבל השאלה אינה נפתרת על-ידי כך. אי-אפשר לומר, שאם יסדרו איזו שהיא ישיבה חגיגית על הר-הרצל, היושב-ראש יורה שאלה הם בניני הכנסת. עלינו למצוא נוסח קצר מאד שיתאים לכל המקרים. אני בדעה, שאין לומר במפורש "שעת חרום", אבל יש למצוא נוסח אחר שיתאים לכך, ויאפשר כנוס הישיבה הראשונה בשעת חרום. ישיבה זו תוכל להחליט על מקום הישיבות הבאות.

מ. בן-עמי:

אני מציע לקבוע שהיושב-ראש והסגנים יוכלו לקבוע את מקום ישיבות הכנסת, בשעת חרום.

היור' ד. בר-רב-האי:

אני מעמיד להצבעה את ההצעה המרחיקה לכת - למחוק את הסעיף.

ה צ ב ע ה

בעד מחיקת סעיף 14 - 8
נגד - 4

מחליטים:

למחוק סעיף 14

היור' ד. בר-רב-האי:

(קורא סעיף 15).

י. בר-יהודה:

אני מציע לכתוב "מודיע" במקום "מורה".
כן אני מציע לקבוע שאפשר לכנס את הכנסת באם תבא הדרישה מ-25 חברים ולא מ-30. לרוב בבית הזה יש תמיד האפשרות לכנס את הכנסת בכל עת שתמצא לנכון, בה בשעה שגם אם יוחלט ש-25 חברים יכולים לדרוש את כנוסה של הכנסת, אין אף סיעה בבית הזה, שיש לה מספר חברים כזה.

א. שפטל:

אני מציע לכתוב במקום "יורה על המשך הישיבות", "יורה על ישיבות הכנסת בזמן הפגרא". אם כותבים "המשך הישיבות" - פרוש הדבר, שלא היתה בכלל פגרא.

אשר למספר החברים היכולים לדרוש כנוס הכנסת - זהו תקנון הנקבע לדורות, ולא רק לכנסת הזאת. אנו מציעים 40 חבר לא משום שרק סיעת הרוב תוכל לדרוש זאת. הרוב תמיד יכול לדרוש כנוס הכנסת, דרך הממשלה. אין אנו יודעים מה יהיה הרכב הכנסת הבאה ומשום כך אנו חושבים לנכון לקבוע ש-40 חברי הכנסת יכולים לדרוש את כנוס הכנסת.

פ. גרבוונסקי:

אין לקבוע תקנון לפי חישוב הרכב האופוזיציה כיום; גישה כזאת אינה יכולה להיות רצינית. התקנון צריך להקבע לגופו של הענין - מה טוב בשביל הכנסת. בדוג הפרלמנטים יכולים לקורא לישיבת באם באה דרישה משליש מן החברים. אם זו סתם קפריזה של איזו שהיא סיעה או של האופוזיציה - אין הדבר מענין אותי. אם זה דבר חסור ורציני - נבקשה, תלך אותה סיעה המעונינת בדבר, ותגייס לה את מספר החתימות הדרוש לה. לרעתי עלינו לקבוע ששליש מחברי הכנסת רשאי לדרוש כנוס הכנסת.

אני תומך בהצעה של שלישי מחברי הכנסת.

צ. יהודה:

י. קליבנוב: לדעתי אין לקבוע מספר מסוים, אלא אחוז של חברי הכנסת, כיון שאין אנו יודעים כמה חברים ישנו בכנסת הנאה. היום יושבים 120 חבר - בפעם הבאה יכול המספר להגיע ל-200.

ס. בן-עמי: אינני גורס את המספר 40. לרוב יש תמיד אפשרות לכנס את הכנסת על-ידי הממשלה ואילו לאפוזציה אין אפשרות כזו ויש לאפשר לה, גם כן לעשות דבר זה. אם קובעים 30 חבר - הרי זה שבע מחברי הכנסת הזו. איש אינו יודע מה יהיה מספר החברים בכנסת הבאה - ייתכן שיהיו רק 90 ואז - מספר זה הוא שלישי; ואם מספר החברים יהיה 60 - הרי זה רק חצי.

הינ'ר ד. בר-רב-האי: אני סניח, שכולנו מקבלים את הצעת התקון היסודי של חבר הכנסת קליבנוב, לקבוע אחוז מסוים של חברי הכנסת ולא מספר. יש לפנינו שלוש הצעות: חמישית מחברי הכנסת, רבע ושליש. אני מעמיד שלוש הצעות אלו להצבעה.

הצבעה

בעד חמישית (במקום 25 חבר 24 חבר) - מיעוט
נגד - רוב

ההצעה לא נתקבלה.

בעד שלישי 9 -
בעד רבע 6 -

מחליטים:

לקבל את ההצעה שבאם תבא דרישה ממחברי הכנסת יורה יושב-ראש הכנסת על המשך ישיבות הכנסת בימי הפגרא.

א. ציזלינג: אני רושם לעצמי זכות להסתייג בשעה שהסעיף הזה יבא, לחד עם התקנון כולו, בפני הכנסת.

הינ'ר ד. בר-רב-האי: (קורא סעיף 16).

גב' הנסון: אני מציע לנסח סעיף 16 כדלקמן:

"ועדת הכנסת רשאית להטיל על ועדה מסוימת להמשיך בעבודתה בימי הפגרא וכן רשאי יושב-ראש ועדה מסוימת לכנס ישיבת הועדה בימי פגרה, אם באה על כך דרישה מאת שלישי חברי הועדה".

הפרק הדרן בכנסת והפגרות ינוסח כרלקסון:

- 1. (א) הכנסת תתכנס לשני כנסים בשנה.
(ב) הכנס הראשון יהיה מיום שני בשבוע הראשון של חודש חשון עד סוף חודש אדר.
(ג) הכנס השני יהיה מיום שני בשבוע הראשון של חודש אייר עד סוף חודש אב.
- 2. יושב-ראש הכנסת רשאי להחליט על דחית התחלת הפגרה או על כינוס הכנסת בימי פגרה, אם באה אליו דרישה על כך מאת הממשלה או מאת שלישא חברי הכנסת.
- 3. ועדת הכנסת רשאית להטיל על ועדה מסוימת להמשיך בעבודתה בימי הפגרה וכן רשאי יושב ראש ועדה מסוימת לכנס ישיבת הועדה בימי פגרה, אם באה על כך דרישה מאת שליש חברי הועדה.

סמכויות הועדות:

י. בר-יהודה:
התפלאתי לשמוע אתמול שיושב-ראש ועדה אחת הזמין ישיבה משותפת של 3 ועדות, מבלי להתייעץ ומבלי לקבל תחילה את הסכמת הועדות האחרות. המדובר הוא ביושב-ראש ועדת הכספים, ששלח הזמנות לוועדת הכלכלה וועדת העבודה. אנחנו יכולים להחליט על זה, אבל ועדת כנסת אינה יכולה להחליט על דבר כזה על דעת עצמה. אני מסכים להזמין את יושב-ראש ועדת הכספים ולברר את העניין. על פל פנים אני מציע להעמיד ענין זה בסדר-יומה של ועדת הכנסת.

ז. יהודה:
אני מציע שמעוף זה יעמוד כמעוף ראשון בסדר היום של הועדה.

היורד, בר-רב-האי:
לדעתי יש למעוף זה קשר למעוף ב' של סדר-היום: ענין תקציב הפתוח.

מ. גרנובסקי:
המדובר הוא במעוף ב' של סדר-היום. שמעו את יושבי-ראש ועדת הכספים, העבודה והכלכלה, בקשר לתקציב הפתוח. הצעת חבר הכנסת בר-יהודה אינה שייכת למעוף זה ואפשר להעמיד בסדר-היום.

ז. יהודה:
בקשתי היא לדון בשאלת סמכות הועדות. במקרה בא ענין זה יחד עם ענין תקציב הפתוח, ואני מכקש לדון בו, היות והוא דחוף.

מ. גרנובסקי:
אם הצעתו של חבר הכנסת ז. יהודה היא בקשר לענין הקונסטרוציוני והפרינציפיוני - אני מתנגד לזה שנדרון בו עכשו - כי זהו דיון פשוט מאד.

א. סזור:
אני תוסך בדברי חבר הכנסת צ. יהודה. כבר אתמול
בוכחנו (כונתי לוועדת הכלכלה) בצדקת דבריו. אנו
הוזמנו לשיבת ועדת הכספים, יחד עם ועדת העבודה, מבלי ששאלו את פינו קודם
לכן. בדיונים הורשה לנו להשתתף, אך לא כן בהצבעות.

אני מציע להודיע לוועדת הכספים, שהיא אינה רשאית
להחליט דבר בענין תקציב הפתוח, כל עוד לא קבעה ועדת הכנסת, מי הן הועדות
המטפלות בתקציב זה.

ס. בן-עמי:
אינני מבין מדוע חבר הכנסת צ. יהודה מתרעם. הרי
לעת עתה לא הוחלט דבר בוועדת הכספים ובדיונים
השתתפו שתי הועדות האחרות. נוסף על כך, יורר ועדת הכספים, הראה רצון טוב,
בהזמין את שתי הועדות האחרות להשתתף בשיבת ועדת הכספים.

א. שפטל:
לדעתי יש כאן דק ענין של סגנון. במקום להודיע
שוועדת הכספים מציע להזמין את שתי הועדות האחרות,
כתבו - שוועדת הכספים החליטה להזמין.

י. בר-יהודה:
אני מציע לקבל את ההחלטות הבאות:

א. יושב-ראש ועדה אחת לא יזמין באופן ישיר
חברי ועדות אחרות;

ב. ועדה שרוצה להקים ועדת משנה משותפת עם ועדה
אחרת, או לקיים ישיבה משותפת - תברר ותקבל
את הסכמת הועדה האחרת, פרט אם הוחלט על כך
בוועדת הכנסת.

ס. גרבובסקי:
אנו עוסקים כאן בענין, שהוא בבחינת "דלת פרוצה".
אינני מבין מדוע אסור לוועדה אחת להחליט שהיא
מזמינה ועדה שניה, או מקימה ועדה משותפת. כל ועדה סוברנית להחליט החלטה
כזו מצדה היא, ולהודיע על כך לוועדה השניה. אם הכוונה היא שאין הועדה
"באופן ישיר" יכולה לעשות דבר זה - אני מבין.

מ ח ל י ט י מ

א. יושב-ראש ועדה אחת לא יזמין באופן ישיר
חברי ועדות אחרות;

ב. ועדה שרוצה להקים ועדת משנה משותפת עם ועדה
אחרת, או לקיים ישיבה משותפת - תברר ותקבל
את הסכמת הועדה האחרת, פרט אם הוחלט על כך
בוועדות הכנסת.

היורר ד. בר-רב-האי:
אשר לשאלה הקונקרטית של תקציב הפתוח - היה כבר
דיון בשאלה זו ועלינו רק להצביע.

ס. גרבובסקי:
אני מציע שהדיון בתקציב הפתוח יהיה משותף לוועדת
הכספים, ועדת העבודה וועדת הכלכלה, ואילו ההכרעות
וההצבעות תהיינה רק בוועדת הכספים.

י. בר-יהודה:
אני מציע שהסכום הגלובלי של תקציב הפתוח יוחלט
על-ידי ועדת הכספים, והדיון וההצבעה בפרטי
התקציב ייעשו במשותף.

א. מזור:

אני מציע שהדיון וההצבעה יהיו משותפים לשלוש הועדות.

הי"ר ד. בר-רב-האי:

אני מעמיד להצבעה את שלוש ההצעות, של חבר הכנסת גרבובסקי וחבר הכנסת בן-עמי מצטרף אליה; של חבר בר-יהודה ושל חבר הכנסת מזור.

ה צ ב ע ה

- בעד הצעה גרבובסקי-בן עמי - דיון משותף, הכרעה בועדת הכספים - 6 קולות
- " " מזור - דיון והצבעה משותפים - 4 "
- " " בר-יהודה - ועדת הכספים מחליטה על מסגרת כללית, ועל הפרטים מחליטות שלוש הועדות - 9 "

מחליטים

המסגרת של תקציב הפתוח תקבע על-ידי ועדת הכספים. הדיון וההצבעה בפרטי התקציב ובסעיפיו ייעשו במשותף על-ידי ועדת העבודה, הכלכלה והכספים.

א. שפטל:

אני מבקש להעמיד את הצעתו של חבר הכנסת בר-יהודה להצבעה "בעד" ו"נגד".

ה צ ב ע ה

- בעד הצעת י. בר-יהודה - 9
- נגד - 5

ההצעה נתקבלה.

ס. גרבובסקי:

היות וזוהי שאלה עקרונית בשבילי, כי מחר תבא ועדת הבטחון ותדרוש לדון בתקציב הבטחון - אני שואל אם ייתכן להביא דבר זה להצבעה בכנסת?

הי"ר ד. בר-רב-האי:

ועדת הכנסת החליטה פעם, שאעניני פרוצדורה אינם מובאים לכנסת, אלא מוכרעים כאן, בועדה.

ס. גרבובסקי:

האם אני רשאי לבקש הצבעה שניה באותו ענין?

חבר ד. בר-רב-האי:

הנוהג הוא, שכשהרוב בוועדה מקבל רוזייה - היא נעשית.

ס. גרבובסקי:

אני שואל, אם אני רשאי, לאחד ההצבעה, להודיע, בשם סיעתי, שאנחנו רוצים להתייעץ באופן דחוף בענין זה. ייתכן שנבקש לערוך את ההצבעה כעבור יום או יומיים? הלא ועדת הכנסת תהיה מוכנה להצבעה מחדש?

היו"ר ד. בר-רב-האי:

כונתך היא - אם אתה יכול, על יסוד הודעה שלך, לדרוש את עכוב בצוע ההחלטה שנתקבלה.

ס. גרבובסקי:

השאלה היא - האם ימכימו ויאשרו הצבעה שניה או לא?

היו"ר ד. בר-רב-האי:

כאם יהיה רוב שידרוש את ההצבעה - היא תקיים.

צ. יהודה:

עד עתה עוד לא קרה שלא יענו לבקשת סיעה המבקש לדון בשאלה מסוימת מחדש. (ד. בר-רב-האי: זו היתה גם תשובתי). אם כך הדבר - הרי צריכה תשובה זו לספק את חבר הכנסת גרבובסקי. לדעתי על היושב-ראש להודיע, שבשעה שבא-כח סיעה מבקש רוזייה - יש להעמיד את השאלה לדיון מחדש.

בהזמנות זו ברצוני להפנות את תשומת לב ועדת הכנסת, שסמכויות הועדות אינן ברורות.

י. בר-יהודה:

כאשר תבא דרישה לדיון מחדש - נדון. אבל, אני אשמח מאד, אם יקבע, שכאשר בא-כח של סיעה דורש רוזייה - דנים מחדש. אם תבא הצעה לקבוע נוהג כזה - אני מצביע בעדה. אבל כל עוד לא נקבע נוהג זה - עלינו לנהוג לפי הנוהג הקיים והוא - שיש להענות לדרישת הרוב בוועדה.

ס. בן-עמי:

אני מודיע לכם, שועדת הכנסת לא היתה רשאית להחליט על מה שהחליטה. גם בישיבה הקודמת אמרתי שאין לוועדת הכנסת סמכות להחליט בבעיה זו, היות ואין היא יכולה להתערב בסמכויות הקיימות לפי החלטת הכנסת. אני אבקש להביא את השאלה הזו לכנסת.

י. בר-יהודה:

אני מודיע שהודעתו של חבר הכנסת בן-עמי עומדת בניגוד להתנהגותו; הוא השתתף בהצבעה והציע הצעות.

(יושב-ראש הכנסת, י. שפרינצק, מצטרף לישיבה).

היו"ר ד. בר-רב-האי:

אני פונה ליושב-ראש הכנסת בשאלה: מדוע זה אין נוהגים, עד עתה, בהתאם לנוהג שנקבע בפרק "השאלות" שהונח כבר על שולחן חברי הכנסת?

י. שפרינצק - יו"ר הכנסת:

לדעתי אין להפעיל את פרק "השאלות", כל עוד לא הוגש גם פרק "סדר-היום", כי יש קשר בין שני פרקים אלה. לעתים קרובות קשה להבדיל אם לפנינו שאלתה או הצעה לסדר-היום.

בענין העתודות: אחד מחברי הכנסת שאל מה היא דעתי בקשר לחובת העתודות של חברי הכנסת. אני עניתי, שלדעתי חייבים חברי הכנסת בגיוס לעתודות. אך אין אני הקובע, כי הכנסת היא שצריכה להחליט בענין זה. אבל עד אשר יוחלט דבר - באתי בדברים עם המטכ"ל ובקשתי לדחות את שאלת התייצבותם והתגייסותם של חברי הכנסת עד ל-10 לאוגוסט. בינתיים חוכל הכנסת להחליט את אשר תחליט.

י. בר-יהודה:

לדעתי אין חברי הכנסת חייבים בעתודות.

י. שפרינצק:

על זאת תחליט הכנסת. אך, בינתיים, נדחה תאריך התייצבותם של חברי הכנסת ל-10 לאוגוסט, פרוש הדבר לאחר גמר המושב הזה.

בענין בית-העם: ברצוני למסור לכם

אינפורמציה על מהלך הענין בקשר לבית-העם. עברו כבר 3 חדשים מאז הוחלט על הקמת בית-התפארת הוחל בבנין. לדעתי תהיה הממשלה צריכה לקחת על עצמה את הקמת הבנין - אחרת, חוששני שאין כל תקווה להקמתו. כידוע, הונחה אבן היסוד לבנין זה, באופן חגיגי, אך כעת מתברר שיש קשיים עם הקבלן. ברור לי, עלתה, לאחר שנקרתי בפרלמנטים השונים, שאין אנו יכולים להמשיך לשבת בבית פרוטין זמן רב.

גם בענין הבית בתל-אביב, אין הענינים

מסתדרים באופן חלק כל-כך.

עכשו עלי לעבור לענין אחר: קראתי באחד העתונים, שהגזברות הפסיקה לשלם לאחד מחברי הכנסת את משכורתו. אינני יודע אם הגזברות הפסיקה לשלם או לא, אך ברור שאין לכתוב דבר כזה וליצור קוריוזים על חשבון הכנסת. אם כבר כותבים - יש לכתוב, שהוא הפסיק לקבל את משכורתו, אבל לא שהפסיקו לשלם לו.

ידיעה שניה שקראתי באתון היא, שהפסיקו לשלם לחבר הכנסת גלוסקא את דמי האשל. מתוך ידיעה זו, יש להניח ששולמו לחבר הכנסת גלוסקא דמי אשל גם בהיותו בחוץ-לארץ, ושקיימת החלטה בנידון זה. אינני יודע מי החליט החלטה זו - אך ברור שאיש אינו רשאי להחליט בשאלה זו. יש לברר שאלה זו כדי לדעת מי הוא שמסר ידיעה זו לעתונות. ידוע לכולנו, שתפקידם של העתונאים הוא, לגבש ידיעות, אבל אין אנו צריכים אלא לבא לעזרתם.

ועכשו בענין הנוגע אלי במקצת: אמתול,

בשעת הישיבה, קבלתי פתקא מאת חבר הכנסת בר-יהודה ומאת סגן מזכ"ר הכנסת א. צידון, בענין הפרוצדורה של בהצעות לסדר-היום. כפי שאני מבין, על מציע ההצעה לסדר-היום לנסק אותה וההצעה להעביר לוועדה, אינה דורשת כל הנסקה. אני קבלתי את ההערות האלה לסדר, אך, ברצוני להפנות את תשומת לבכם לעובדה שלא תמיד יודע היושב-ראש מי הוא המציע אלא להעביר לוועדה, ואין הוא יכול לשמוע את כל הנאמר, בשעה שארבעה או חמשה חברים קמים וצועקים יחד.

י. בר-יהודה:

גם על השר לדבר בגבולות סדר-היום, אלא אם הוחלט לדבר לגופו של ענין.

י. שפרינצק:

אמרתי כבר קודם שיש להסדר את ענין ההצעות לסדר-היום, וברצוני עתה להציע לוועדת

הכנסת להקדיש שני ימים לתקנון.

ועכשו לענין החל על כולם - ענין קריאות הביניים. מוסר קריאות הביניים בכנסת מחסל את הכנסת בעם. אין לנו נכסים רבים. יש לנו תנועה, יש לנו מדינה מוקפת קשיים ויש לנו כנסת בעם. אינכם יכולים לשעוף מה גודל ערך הכנסת בעם - מדברים על הכנסת כעל בית-המקדש.

י. שפרינצק:

הכנסת שלנו קיימת שנתיים והיא טרם התאזרחה. היא כיום "וונדער קינד", בן שעשועים אצל העם היהודי ו"וונדער קינד" בין הגויים. אך הילד הזה גדל כמו זקן שטאי. אני יכול להבין שיש סמליות, יש אופוזיציה ויש פנימוניות ומלים קשות, אבל אינני יכול לקבל את זה בפשטות, שהכנסת נהפכת פתאום לשוק עם סטר של מחמאות הדדיות. אני תמיד חושש לא רק לכנסת, אלא גם לרסונו של הגלרשה.

תמיד חשבתי שאני בן-יחיד בענין זה, אך בימים אלה קבלתי ספר, מאדם שחשבתי כבר למת, מוקדש ליושב-ראש הכנסת הראשונה במדינת ישראל. הכוונה היא לפאול ליבה, יושב-ראש הפרלמנט הגרמני, והספר הוא ספר זכרונותיו של רייכסטיג פרזידנט. בספרו זה הוא מספר כיצד הוא יושב במבוכה בשעה שספסלי הפרלמנט מתרוקנים, ונשארים רק אותם חברי הועדות, שהציעו הצעה העומדת לדיון; ובשעה זו הוא יושב וחושב על הגלריה המסכנה הזו - אותם האנשים שעמדו בתור עד אשת קבלו כרטיס כניסה, ולבסוף רואים הם בית ריק כמעט. הוא מדבר גם על קריאות הביניים. אבל אין אני יכול להסכים שהכנסת שלנו תנהג באותה צורה, כמו יתר הפרלמנטים, לפחות לא בשמש השנים הראשונות של קיומה. אם קריאות הביניים אצלנו הגיעו עד כדי כך ש"עוזי" ב"הארץ" כתב עליהן, והמלים האלה נשמעות בפי הילדים הטוענים שהם רשאים להתמש במלים אלו, היות וגם חברי הכנסת עושים כן - הרי יש לדאוג לכבוד של הכנסת. כיום הכנסת היא גורם גדול גם במגביות. הודות לכנסת מתחילים יהודים רבים להבין את העובדה שקיימת מדינת ישראל. העתונות נהנית מכל קריאות הביניים האלה, וגם אם אין הן מגיעות לפרטיכל - לעתונאים הן מגיעות והם עושים מהן מסעמים. אני מבקש מכל חברי הועדה לבא בדברים עם חברי סיעותיהם ולבקשם להבליג קצת בקריאות הביניים. אין זה נאם לכבודה של הכנסת, אשפאא שמה היום הוא פופולרי יותר מאשר שם ה"סיים".

ברצוני לפנות לחברי הועדה ולבקשם שלא לראות בהתנהגות יושב-ראש הכנסת כוונות שונות. איני אומר, שהיושבי-ראש אינם שוגים לעולם; הם שוגים, אבל אפשר להעיר על כך בכתב - אני מקבל הערות כאלה תמיד ברצון רב - ואין כל צורך לקום מכל הצדדים ולצעוק. אני מבין שיש לכל אחד אופי וסמפרמנט משלו - אך בכל זאת, אפשר לתליג במקצת בשמוש במלים ובהתנהגות. ברור שהפניה היא כללית לכולם - אשר לאופן הדיבורים, דומני שהנני מחוסן בפני חבר הכנסת בר-יהודה.

היור ד. בר-רב-האי: יושב-ראש הכנסת הביא לפנינו שלוש בעיות:

- א. בעית העתודות, שכפי ששמעתי מקריאות ביניים ישנם חלוקי דעות בענין זה;
- ב. קבעית ישיבות נוספות בענין התקנון, עד לפגרא;
- ג. מתן תוקף לפרק"ה שאילתות".

י. בר-יהודה: עלי לומר, שנפגעת אישית בשעה שהיושב-ראש אמר שהוא מחוסן מבר-יהודה, כשדיבר על אופן הדיבורים בכנסת. נדמה לי, שבנוגע לבטויים, אינני מהמתקדמים בכנסת הזאת.

אשר לדבריהם בקשר ליחס ליושב-ראש. לו היו נותנים למבקש להעיר הצרה, לעשות כן - היו מונעים את סמהומה. עד אשר אני שולח את הפתק, היושב-ראש מצביע וכבר מאוחר מדי להעיר את הערה.

אשר לבטויים - יש לרוב בענין זה אחריות מסוימת, ועוד יותר על הממשלה (י. שפרינצק: אסרתי שדברי חלים על מולם) כי כאשר נוסף לזה שצירי האופוזיציה הם סיעות, נוספים בטויים מראש הממשלה, משר האשפאק והקצוב ועוד שרים - הרי אי אפשר שלא לענות. אני מוכן למסור לכם רשימה של בטויים שנרשמו בפרטיכל וחלק מאלה שלא נרשמו - שנמחקו - מדברי ראש הממשלה.

י. בר-יהודה:

אשר לישיבות מיוחדות לדיון בתקנון - זה כבר חודש ימים שהחלטנו לקיים ישיבה מיוחדת לענין חוק החסינות - ועד היום טרם קוימה החלטה זו. ועדת הכנסת היא הועדה היחידה הפוחדת לקיים ישיבה שניה בשבוע. יתר הועדות, רובן על כל פנים, יושבות פעמיים בשבוע. אני מציץ לקיים ישיבות נוספות, שתכלולנה גם את ענין חוק החסינות. חוק החסינות הוא גם הקובע בענין העתודות. אני מתנגד לגיוסם של חברי הכנסת לעתודות. בענין זה קל לי יותר לדבר מאשר אחרים, מפני שאני איני חייב בגיוס זה. אך יכול להווצר מצב של הצבעה מסוימת, שהממשלה תהיה מעונינת בהעדרם של כמה מן החברים וחברים אלה יקראו לשרת בעתודות, באותה תקופה. לפי החוק הבחירות - אין חובת הצבא חלה על חברי הכנסת. עתודות זה צבא, ולכן אין חובה זו חלה על חברי הכנסת. ברצוני להודיע לכם, שאם חברי יקבלו הזמנה לעתודות, אני אפנה לבית-הדין העליון ואדרוש להזמין את שר הבטחון ואת רמט"כל כדי שיטבירו מדוע הם מפירים חוק הקיים במדינה - חוק הבחירות. אני שבע רצון סכך, שבינתיים יושב-ראש הכנסת, לפי יזמתו הוא, דאג לרחיית הענין.

אתמול כתבנו מכתב לזכרות ושלחנו העתק לנשיאות. שאלנו אותם אם הידיעה שנמסרה בעתונות נכונה. לביציעתם, ואם לא - מדוע אין הם מכתישים אותה? עלי גם לומר לכם, שלפני שחודש וחצי, פנו אלי מהגזברות בבקשה שאני אעביר החלטה מסוימת שלהם בענין האשל, לחברי הסיעה שלי. הודעתי להם, שאין זה מעניניי להחליט החלטות כאלו, ורק ועדת המשכרת וועדת הכנסת רשאיות להחליט בענין משכורת.

צ. יהודה:
בנוגע לפנית היושב-ראש - נדמה לי שהיושב-ראש אינו משתמש במידה מספקת במסכותו, כדי להפסיק נואם, בשעה שרוח הדברים שלו אינה הולמת את הבית ועלולה להרגיז את יתר החברים. היושב-ראש חייב לנקות מנצה יותר משהוא כיום. לדעתי יעזור הדבר בהרבה, אם היושב-ראש ישתמש במסכות שגיתנו להם, להפסיק נואמים.

מ. יערי: כל נואם?

י. בר-יהודה: אם לא כל נואם - אף נואם.

צ. יהודה:
לדעתי שאלתו של חבר הכנסת יערי, היא מיותרת. ישאל את מישהו אחר - אבל לא אותי. איני מקבל את השאלה הזאת. הוא מכיר אותי ואני מכיר אותו, ואל ישאל אותי שאלות כאלו.

לדעתי יש לאפשר לחבר, הרוצה להעיר הערה להתנהגותו של היושב-ראש, לעשות כן במסגרת של שני רגעים.

מ. גרבובסקי: לזה יש ועדת פרושים.

י. בר-יהודה:
לועדת הפרושים הוא פונה, לאחר שלא קבל רשות להעיר ליושב-ראש בישיבת הכנסת.

צ. יהודה:
חבר, שאינו מרוצה מהחלטות היושב-ראש פונה לועדת הפרושים. אצלנו נהוג, שהיושב-ראש, כתשובה להערה, דופק על השולחן ואומר: תעביר לועדת הפרושים;

י. שפרינצק: כך גם צריך לנהוג.

י. בר-יהודה: יכולה להיות טעות ואפשר להעיר על כך.

צ. יהודה:
אשר לבטויים הקשים שנשמעים מדי פעם בפעם בכנסת - ואני מדגיש שהדבר הזה חל גם סיעת מפא"י - טוב שיושב-ראש הכנסת ~~מבטא~~ שאלה שן, מדי פעם בפעם, בפני ועדת הכנסת, לתשומת לב, כי כאן אין אפשרות לחוקק חוק. בכל סיעה יש מי שמשתתף יותר ומי שמשתתף פחות בקריאות הביניים. לדעתי נוכל להסדיר דבר זה, אם כל אחד יחשוב על בעיה זו בכנות.

אשר לעתודות - עמדתו של חבר הכנסת בר-יהודה אינה נראית לי - אך זו בעיה שנצטרך לדון בה בכונד ראש.

אשר להצעות לסדר-היום ושאלות - ברצוני לשאול את יושב-ראש הכנסת אם הצעות לסדר-היום מוגשות בכתב או בעל-פה.

י. שפרינצק:
הן מוגשות בכתב.

צ. יהודה:
האם אין היושב-ראש יכול לקבוע שהצעה מסוימת אינה הצעה אלא שאילתה?

י. בר-יהודה:
ההבדל בין הצעה לסדר-היום ושאלתה הוא, שנאחת - מעוניין החבר בדיון, ואלו בשניה - רק בתשובה.

צ. יהודה:
היה כבר יותר מקרה אחד שהוכנסה הצעה לסדר-היום והיושב-ראש הודיע שזוהי שאילתה.

א. צידון:
לא היה מקרה כזה.

צ. יהודה:
אם היושב-ראש מקבל הצעה לסדר-היום והוא תאם שזוהי שאילתה, אליו להחזירה מיד למציע.

בענין המשכורת: כיושב-ראש ועדת המשנה לעניני משכורת, עלי להצטרף רשמית כל להערתו של חבר הכנסת ציזלינג בענין הקושי בכנוס הועדה. אנו לא קבלנו כל החלטה בקשר לדברים שאמא שהביא בפנינו יושב-ראש הכנסת. זוהי המצאתו של הגזבר ואני אפדעתי לו, שאין הוא רשאי לקבוע דברים כאלה.

ס. גרנובסקי:
בקשר אאמא לפנית היושב-ראש: אני שותף במאה אחוז להערכת היושב-ראש על ערך הכנסת בעם ועל ערך כל המתהווה בכנסת. אני גם מניח הנחה שניה, שכולנו שותפים בענין זה; כולנו שותפים אאמא בתהליך המסוכן הזה - הייתי אומר מלה חריפה - של נוון כלפי חוץ. אך השאלה היא עמוקה מאד ואינה תלויה רק בפניה, אם ניתן לה דפוסים ארגוניים. אתן שתי דוגמאות - אחד-כך אגע גם בענין ראש הממשלה, לא אתחמק מהשאלה הזאת. אני יכול להוכיח מקרים לעשרות, שנא-כח האופוזיציה מדבר וחברי מפא"י יושבים ואינם אומרים מלה, וכאשר קם חבר מפא"י לדבר - מתחילים השסועים מכל הצדדים. אני יכול גם לתת דוגמא שניה: ישנם חברים הקוראים לפעמים קריאה מעליצה, אך ישנם חברים האומרים בשקט דברים, שהם גרועים יותר מאשר אותה קריאה מעליצה מהמקום. כאשר מתחילים בקריאות הביניים נעשים כל החברים אקטיביים ומתחילים ויכוחים בין "השכנים", החזית הדתית, מפא"י, מפא"י חרות ועוד. אני גם לא יכולתי לעבור בשתיקה על אופן החזרה שניתנה על-ידי מפא"י מעל דפי העתונות, לראש הממשלה.

נדמה לי, שאני איני מהאנשים השקטים בכנסת, אך כולם יעידו עלי שאיני משתמש בבטויים מעליביים. אך לפעמים נאמרים הדברים מעל כמת הכנסת, בצורה שקטה, והם פוגעים עד למאד, ואז - שוב מתחילות קריאות הביניים, עלינו להחליט - שתחברים רשאים לענות על פברים פוגעים, או לאסור בכלל את קריאות הביניים, כפי שהיה במועצת המדינה הזמנית.

א. רוזאל-נאור:
לכן היא גם נקראה זמנית, כי אי-אפשר להמשיך כך לאורך ימים.

מ. גרבווסקי:

אם נמשיך בתהליך זה, נגיע לאותו המצב הקיים
בפרלמנטים אחרים.

אנשי מפ"ם טוענים שראש הממשלה מעליב אותם - אנו
טוענים, שמספיק רק שראש הממשלה יעלה על תמה ומיד מתחילה רתיחה כללית
בין אנשי מפ"ם על כל מלה היוצאת מפיו, בין אם היא מעלפה ובין אם אינה
מעליבה. דבר זה מעליב את 46 חברי מפא"י וגם הם אינם יכולים להתאפק מלהגיב
על כך. אני בדעה שיש לקבוע כללים מסוימים - מה מותר ומה אסור, ואם יש
צורך בכך - גם להוציא חבר משיבה אחת או שתיים.

אפשר אמנם לפרש את המלים "דבר מעליב" גם בעלבונו
רוחני. כאשר צועקים "אתה שותף של האימפריאליזם" או אתה "מסלף את ההיסטוריה"
- אי-אפשר למנוע זאת, מבחינה פוליטית אי-אפשרית למנוע זאת. אך כאשר צועקים
או אוטרים "אתה מסקר" ועוד מלים כגון אלה, ויותר גרועות - יש להגיב על כך
ולנקוט בסנקציות נגד המשתמש במלים אלו.

י. בר-יהודה:

ואם שר האספקה והקצוב אומר "אתה מסקר"?

י. שפרינצק:

אני כללתי גם את השרים;

י. בר-יהודה:

ואם ראש הממשלה אומר "גם-נפש" ומוחק את זאת
מהסטנוגרמה - אין אתה יכול להוכיח שאמר זאת.

מ. גרבווסקי:

עלי לומר שהיושב-ראש נוהג במידה יתרה של סבלנות
לגבי קריאות מצב האופוזיציה, בשעה שראש הממשלה

מדבר.

אני בדעה שיש לקבוע כללים, ואם אני מפריע - יוציא
אותי. ראיתי כבר תהליכי התנוונות ותוצאותיהם בפרלמנטים אחרים, בדיוק כמו
שראיתי את הכבוד שחולקים לחבר כנסת בשעה שהוא סופיע עם הפספורט שלו בכל
מקום. אני אומר, שדבר זה מחייב אותנו. הכבוד שחולקים אנו מחייב אותנו
להתנהג כראוי.

הצעתו של צ. יהודה, לאפשר לחבר להעיר את הערותיו
במסגרת של 5 רגעים, פרושה ויכוח עם היושב-ראש. אינני יכול להסכים לכך.
יתכן ערעור על התנהגות היושב-ראש בפני ועדת הפרושים - אך אין להפוך את
הכנסת לשוק.

י. בר-יהודה:

על היושב-ראש לשמוע את טענות החברים ולבדוק.

מ. גרבווסקי:

כאשר קמים 8 חברים יחד וצועקים - כיצד הוא יכול
לשמוע ולבדוק?

אשר לעתודות - אני מסכים שעל הכנסת להחליט
בענין העתודות, אך בניגוד למסקנתו של חבר הכנסת בר-יהודה, עלי לומר לכם,
שישנם דברים שקשה להסבירם לצבור. אני מבין, שאפשר לתת הנחה מסוימת לחברי
הכנסת בזמן, שעליהם לשרת בעתודות, אבל אין לשחררם כליל מחובת זו.

א. רוזיאל-נאור:

בכנסת יש בדרך כלל כמה שותפים: הממשלה, הרוב
והאופוזיציה. בדרך כלל כל מה שנעשה בכנסת, זו
פונקציה של כל השותפים האלה, כולל ההפרעות וכולל כל מה שמתרחש ומתהווה
בכנסת. כאשר היושב-ראש אומר שמפריעים מכל הצדדים - אני מבינה שגם האמצע
- שולחן הממשלה - נכלל בצדדים אלה. אלא, שיש באמת להצטער על כך ששר
הממשלה לא שמע את הברור הזה. איני רוצה לחזור כאן על כל מיני בטויים
שנאמרו, אך איני חושבת ששר יש הסמכות לזרוק לחבר כנסת מלים כגון "סקר"
ו"סקרן". שר האספקה והקצוב אמר שלוש פעמים "סקר" ופעם אחת "סקרן".
אין זו הפעם הראשונה. יש הבדל עצום אם מישהו עומד על הגבמה בפרלמנט ואומר

"הונורבל סו אנד סו איז לאיינג" או אם הוא אומר: "יו אאר לאיינג".

אין זה רק ראש הממשלה האומר זאת, גם שר האספקה והקצוב ואחרים משתמשים במלה זאת.

חבר הכנסת גרבונסקי אמר, שחברי האופוזיציה מדברים לעתים קרובות, מבלי שישמעו אותם. הרי ידוע שישנם חברים המדברים דברים חריפים טאד, אך אינם מבטאים זאת בצורה פוגעת בחבר זה או אחר, או בסייעה זו או אחרת. וישנם אנשים, המרשים לעצמם בתוקף תפקידם, בתוקף היותם שרים, ובתוקף היותם חברי סיעת הרוב, להגיד כל מיני דברים ולהכנס לפגיעות ישירות. אם קם חבר ואומר, שחבר שני מדבר כמו בעיירה מסוימת בחוץ-לארץ - אני לא הייתי בעיירה זו, אך עצם דבורו הוא, הוא כשל אותה עיירה שעליה הוא מדבר. לי לא אכפת אם ינקטו בסנקציות - אבל שהסנקציות האלו תחולנה גם על השרים. בדיוק כפי שקבעו בפרק "השאלות" שאותן ההגבלות שחלות על השואלים, חלות גם על המשיבים. כדי שלא תנחן תשובה, כמו שניתח, תשובה לחברת הכנסת רזיאל-נאור, בשעה שהיא שואלת את ראש הממשלה שאלה מסוימת - התשובה היא - שהיא אינה קוראת עתונים. בניח שכן, בניח שלא - עסקו של מי זה, מה היא קוראת, והגלריה השומעת את התשובה, נהנית מן העובדה, שיש מישהו בכנסת שאינו קורא עתונים. אם שואל אותו חבר הכנסת מרידור שאלה מסוימת בקשר למי הירקון - הוא יכול לקבל את ההצעה, הוא יכול לשלול אותה; אבל, במקום זה הוא שואל: מאין יקחו מים בירקון?

התשובות האלו באות רק כדי להנמיך את קומתו של השואל. איני באה כאן להגן על כבודו של מרידור, או על כבודי, כיון שלא נפגעת. ואם אנו מדברים כאן על פרק השאלות עלי לספר כאן עוד עובדה. הגשתי לשר התחבורה שאילתה, בענין שנראה לי כמזעזע ביותר. נסעתי ברכבת ובאותה רכבת נסע בחור עוור, איש מחל שהתנדב בשעת הקרבות כאן וכתוצאה מכך נעשה עוור. לעוור זה נלווה גם כלב, ששמש לו כמורה דרך, והנה - פרץ ויכוח חריף בין המנקה לבין העוור - אם יש לשלם בעד הכלב או לא. פניתי לשר התחבורה ושאלתיו אם אין זה נכון לקבוע שנכי המלחמה זכאים להנות משרותי המדינה. במקום לענות לי: כן, לא, או זה שייך למשרד הבטחון - הוא הוריד את המשולש שמאחורי המעטפה, וענה לי על חתיכת נייר זו, שהוא מוכן לתת כרטיס לאותו בחור, אם אני אשלח אותו אליו, וכל מיני עניינים אחרים, שאינם בנוגעים לענין. הודעתי לו, שזאת היא שאילתה ושיש לענות עליה מעל במת הכנסת - עד היום שאילתה לא הוקראה.

אמרתי קודם, שמה שמתחולל בכנסת זוהי פונקציה של כל השותפים שלה. אני קובעת שמיום שנעשו נסיונות להכניס חוקים בכנסת, שאופיים וכוונתם היא שבירת חוק קיים - רבו הסערות המתחוללות בכנסת. הממשלה מביאה דברים עד אבסורד, כי היא מביאה חוקים, שכל אחד יכול לראות בהם את הפגיעה ואת הכוונה לערער חוק קיים. ברור שדברים אלה מוכרחים להביא להתפרצויות. אינני יכולה גם לקבל את הצעתו של חבר הכנסת גרבונסקי, שחברי הכנסת לא יוציאו הגה מפייהם. אמרתי זאת קודם בצורת הלצה, אך אני חוזרת כעת ואומרת, שנוהג זה היה קיים בימי סמעת המדינה הזמנית - אך לא ייתכן להמשיך בנוהג זה לאורך ימים. קריאת ביניים היא דבר אנושי ויש לקבל אותה כל זמן שאינה פוגעת.

אשר ליושבי-הראש: לכל יושב-ראש יש אופי משלו. יש יושב-ראש שנוהג בחומרה, ויש יושב-ראש המתנהג ביתר סלחנות. יש יושב ראש, שרואה חובה קדושה לעצמו להעיר, אחרי כל בטוש ומנוד ראש, ולחנך את חברי הכנסת - הוא מורה, אין מה לפקפק בזה. אך החינוך היתיר גם כן אינו מביא תועלת, בדיוק כמו שאי-אפשר להעיר לילדים בכתה ולחנך אותם ב"שב ואל תעשה".

אני מקבלת את פנית היושב-ראש. אני רק רוצה להביא פניה נגדית, שהיא גם תחול על חברי הממשלה וגם על היושב-ראש.

בנוגע לעתוהות: אני הצגתי את הבעיה הזו לפני למעלה מחודש ימים, לפי בקשתם של חברי, הצריכים ללכת ולתת תשובה מסוימת. אני מנקשת שדבר זה יעמוד כסעיף ראשון בשבוע הבא.

א. סזור:

אני מסכים לרוב דבריו של חבר הכנסת גרבווסקי.
אך איני יכול להסכים לדבר אחד והוא לדברי
ראש הממשלה. סוף כל סוף הוא ראש הממשלה ואין זה נאה שישתמש בבטויים
כאלה.

אשר להצעות לסדר-היום - דומני שמרגיבים להציע
הצעות דומות מצדדים שונים והדבר גוזל זמן רב.

בענין התקנון - אינני חושב שנספיק לסיים את
התקנון עד לפגרא, אך אני מציע - מישהו אמר זאת כאן קודם בהלצה - שנתחילת
הפגרא תתאסף הועדה באיזה מקום יחד, ותסיים את הדיון בתקנון.

ס. בן-עמי:

איני מבין מדוע זה חברים רוצים לסגור בהצעות
לסדר-היום. הצעה לסדר-היום, גם אם מורידים
אותה מעל הפרק - היא מביאה תועלת.

דובר כאן על כבוד הכנסת. לדעתי אין מכבדים
את הכנסת, כי לו היו עושים כן לא היה שוטר עוצר אותי ברחוב ומחזיקני שעה
וחצי בשמש, בשעה שאני מסביר לו שאני סמך לכנסת, כי שם מתקיימות הצבעות
בתקציב. איש אינו יכול לומר לי שזהו כבוד.

בענין המשכורת - אני חליתי מתחילת ינואר ועד
מחצית פברואר, והנה כשחזרתי הודיעו לי מהגזברות שעלי להודיע להם מדוע
נעדרתי מישיבות הכנסת וכי אין הם יכולים לשלם לי את האשל. אינני יכול לקבל
זאת, כי אין הגזברות רשאית להחליט בענין זה. גם כאשר אני נעדר מפאת מחלה,
עלי לשלם כאן שכר דירה.

י. שפרינצק:

אני מציע להפסיק את הישיבה ולהמשיך בדיון זה
בישיבה הבאה. אנו הרחבנו את מסגרת הדיון ואני
מתנגד לכך שהוא יקוצץ.

מחליטים

לקיים ישיבה נוספת של ועדת
הכנסת, ביום ב', הבא בשעה
10.30 לפנה"צ, וביום ג' את
ישיבת הרגילה של ועדת הכנסת.

- נרשמו עוד לדיון החברים: א. ציזלינג,
- ב. יערי,
- ג. אילביץ,
- ד. טובי
- ה. בר-רב-האי.

הישיבה נועלה בשעה 11.50